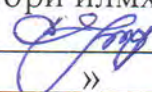

«ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ»
Ректори Донишгоҳи давлатии Кулоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ,
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
 Раҳмон Д.С.
«_____» _____ соли 2023

Такризи

муассисаи пешбар ба диссертатсияи номзиди унвонҷӯ Қурбонова Фарангис Абдурахмоновна “Асосҳои педагогии ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзиди илмҳои педагогӣ 13.00.01 – «Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот»

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисосҳо ва самти илм, ки аз рӯйи онҳо диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст.

Диссертатсияи номзиди унвонҷӯ Қурбонова Фарангис Абдурахмоновна “Асосҳои педагогии ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзиди илмҳои педагогӣ 13.00.01 – «Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот», ки аз рӯйи он ба Шурои диссертатсионӣ ҳуқуқи қабули диссертатсия барои ҳимоя дода шудааст, мутобиқат менамояд.

Мубрам будани мавзӯи диссертатсия. Масъалаи таҳсилот ва таълиму тарбия дар шароити муосир барои ҷомеаи ҷаҳонӣ, аз ҷумла барои Ҷумҳурии Тоҷикистон низ, яке аз масъалаҳои муҳим маҳсуб шуда, аз маорифчиён ва тамоми аҳли ҷомеа дар ин самт масъулияти ҷиддиро тақозо мекунад. Вобаста ба ин, метавон гуфт, ки таҳкими сатҳу сифати таҳсилот, омода намудани мутахассисони ҷавобгӯи талаботи замони муосир вазифаи аввалиндараҷаи кормандони соҳаи илму маориф ба шумор меравад. Президенти мамлакат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар паёмашон ба Малиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъкид намуданд: – “Барои баланд бардоштани сифати таълиму тарбия моро зарур аст, ки дар тамоми зинаҳои таҳсилот, на ба шумора, балки ба сифати он диққати

чиддӣ дода, мутахассисони ҷавобгӯи талаботи замони муосирро тарбия намоем”.

Амалияи рушди ҷомеа собит месозад, ки тарбияи мутахассиси ҷавобгӯи талаботи замони муосир бе дониستاني забонҳои хориҷӣ, аз ҷумла забони англисӣ, ғайриимкон аст. Омӯзиши забонҳои хориҷӣ, хусусан, забони англисӣ чун яке аз забонҳои хеле сернуфузу маъруфи олам ҷиҳати амалӣ намудани ин ҳадафҳо нақши муҳим дорад. Омӯзиши забони хориҷӣ, қабл аз ҳама, барои амалисозии ҳадафҳои тарбиявӣ ҷаҳонбинӣ ва амалии ташаккул ва рушди инсонӣ бомаърифат дар ҷомеа мусоидат менамояд. Айни ҳол, ҳар як ҷомеаи рушдёр ба барои ноил шудан ба чунин ҳадафҳо талош меварзад, ки маҳз тавассути омӯзиши забони хориҷӣ барои пайваст шудан ба равандҳои фарҳангии ҷаҳонӣ ва илму технологияи муосир дастрасӣ пайдо намояд. Татбиқи ин равандҳо бошад, муносибати маҷмуии аҳли ҷомеаро бо ҳадафҳои таълиму тарбия, аз ҷумла ба омӯзиши забони хориҷӣ, тақозо менамояд.

Шароити муосири муносибати байни кишварҳо тақозо менамояд, ки таълими забонҳои хориҷӣ шуруъ аз муассисаҳои таҳсилоти умумӣ то муассисаҳои таҳсилоти олиӣ касбӣ бо фарогирии самтҳои гуногуни ҳаёти иҷтимоӣ иқтисодӣ ва сиёсӣ фарҳангӣ ба роҳ монда шавад. Албатта, чунин талабот маҳз тавассути таъмини алоқамандии байни фанҳои гуногун зимни омӯзиши забонҳои хориҷӣ ё худ таълими ҳамгиро имконпазир буда метавонад.

Маврид ба таъкид аст, ки методи таълими ҳамгиро чун яке аз методҳои пешқадам, аллакай дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва олий ҳангоми омӯзиши фанҳои гуногун мавриди истифода қарор гирифтааст. Ба хотири муҳимияти масъалаи мазкур таваҷҷуҳи муҳаққиқони хориҷӣ ва ҳамчунин, олимону методистони ватанӣ ба омӯзишу таҳқиқу татбиқи он беш аз пеш меафзояд. Дар асоси гуфтаҳои боло метавон гуфт, ки таҳқиқ ва таҳлили мавзӯи **“Асосҳои педагогии ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон”** дар

шароити имрӯза муҳим ва зарур арзёбӣ шуда, натиҷаҳои тадқиқот барои ба роҳ мондани таълими забони хориҷӣ (англисӣ) мусоидат хоҳанд кард.

Саҳми шахсии докталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот аз он иборат аст, ки ӯ мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва мавзӯи он, таҳлили сарчашмаҳо, таҳия, коркард ва таҳлили ҳаматарафаи қори таҳқиқотиро муайян намудааст. Диссертант дар тӯли фаъолияти илмии худ асосҳои назариявӣ методологӣ ва хулосаву натиҷагирӣҳои қори таҳқиқотии мазкурро мустақилона иҷро намуда, доир ба ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ қорҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ гузаронидааст, ки ин бевосита саҳми шахсии ӯ маҳсуб мешавад.

Мақсади таҳқиқот ин омӯзиш, таҳлил ва баррасии асосҳои педагогии ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳсуб мешавад. Барои амалӣ намудани мақсади умумӣ асосии таҳқиқоти илмӣ зарурати ҳалли вазифаҳои зерин ба миён меоянд:

- таҳқиқи асосҳои назариявӣ-методологии шароитҳои педагогии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- муайян намудани хусусиятҳои хоси ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ;

- таҳлили ҳамгироии таълими забони англисӣ вобаста ба шароитҳои рушди ҷомеаи муосир;

- таҳлил ва баррасии мавқеи дарсҳои забони англисӣ дар ташаккули зеҳнии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумии ҷумҳурӣ;

- арзёбии шароитҳо ва роҳу усулҳои самарабахши татбиқи ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ;

- интихоби таҳлили маводи таълимӣ ва ташкили қорҳои мустақилонаи хонандагон бо назардошти ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот, қабл аз ҳама, дар мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор гирифтани асосҳои назариявӣ ва

амалии ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос меёбад. Аз ин рӯ, натиҷаҳои дар асоси тадқиқот бадастомада имкон дорад, ки дар раванди таълими забони англисӣ дар синфҳои болоии муассисаҳои таҳсилоти умумии кишвар мавриди истифодаи васеъ қарор дода шаванд. Ҳамчунин, натиҷагирии озмоишхонае, ки аз ҷониби диссертант гузаронида шуданд, барои роҳандозӣ намудани таълими ҳамгироии забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ мусоидат намуда, ба раванди забонамӯзии хонандагон таъсири мусбӣ хоҳад расонд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо маълумоти дақиқ, ҳаҷми кофии мавод, коркарди натиҷаҳои таҳқиқот, маъруза ва мақолаҳои интишоргардида асоснок карда шудааст. Хулоса ва пешниҳодҳо дар асоси таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва амалии муаллиф манзур карда шудаанд. Ҳамчунин, пайдарпайии мантиқи омӯзишу гузаронидани машғулияти амалӣ, таҷрибавӣ-озмоишӣ бо истифода аз методҳои таълими анъанавӣ (анкетакунонӣ, тестҳои таҳассусӣ, қорҳои хаттию санҷишӣ, суҳбатҳои шифохӣ) ва методҳои муосир (истифодаи технологияи иттилоотӣ-коммуникатсионӣ, мултимедӣ, компютер, ноутбук, тахтаҳои электронӣ ва ғайраҳо) дар қараёни омӯзиши забони англисӣ ба нақша гирифта шуда, муқоисаи натиҷаҳои омории таҳқиқотиро ҳосил намуда, мушоҳидаҳои иловагии педагогии дар қараёни таълими ҳамгироии забони англисӣ дар марҳалаҳои таҳқиқоти педагогии дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ гузаронидашударо таъмин менамояд.

Тасвир ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия. Автореферат ва қорҳои илмӣ, ки дар мавзӯи таҳқиқотӣ нашр гардидаанд, мазмунӣ асосии диссертатсияро ба таври зарурӣ инъикос менамоянд. Нуқтаҳои асосии таҳқиқот дар 4 мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 3 мақолаи дар нашрияҳои гуногун нашргардида инъикос

ёфтаанд. Натиҷаҳои таҳқиқот дар кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи ДМТ баррасӣ ва арзёбӣ гардидааст.

Диссертатсия аз муқаддима, ду боб, шаш зербоб, хулосаҳои бобҳо дар алоҳидагӣ, хулосаи умумӣ ва рӯйхати адабиёт иборат аст.

Боби якуми диссертатсия – **“Асосҳои назариявӣ-методологии таҳқиқи шароитҳои педагогии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон”** се зербобро дар бар гирифта, ба таҳлил ва омӯзиши масоили хусусиятҳои хоси ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, ҳамгироии таълими забони англисӣ вобаста ба шароитҳои рушди ҷомеаи муосир, мавқеи дарсҳои забони англисӣ дар ташаккули зеҳнии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шудааст.

Зербоби якуми боби мазкур ба таҳлили масъалаи **“Хусусиятҳои хоси ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ”** бахшида шуда, муаллиф таваҷҷуҳи асосиро ба таҳлили вазъи таълими ҳамгиро, хусусан, ба алоқамандии таълими забони англисӣ бо фанҳои дигар дар муассисаҳои таҳсилоти умумии кишвар равона сохта, кӯшиш намудааст, ки зарурат, имконот, мушкilot ва дурнамои таълими таълими забонҳои хориҷӣ, аз ҷумла забони англисиро аз нигоҳи назарӣ ва амалӣ арзёбӣ намояд.

Диссертант дар зербоби мазкур, дар заминаи иттилооти дар адабиёти илмӣ муосир мавҷудбуда моҳияти мафҳуми “интегратсия”-ро шарҳ дода, нақши онро дар раванди таълими забонҳои хориҷӣ ошкор намуда, давраҳои таърихӣ пайдоиш ва рушди «таълими ҳамгиро»-ро ошкор намудааст.

Муаллиф бамаврид таъкид намудааст, ки самаранокии сиёсат дар соҳаи таҳсилот, баланд бардоштани сифати таълиму тарбия, пеш аз ҳама, аз сатҳи сифати таҳқиқ ва коркарди илмӣ он вобаста аст. Тарҳрезии методология ва технологияи ташаккул, инчунин, амалисозии сиёсати таҳсилотӣ ҳаллу ҷасли мунтазами як силсила вазифаҳои маърифатӣ ва таҳлилиро талаб менамояд. (С.20)

Ҳамчунин, назари муаллифони мухталиф ба масъалаи таълими ҳамгиро мавриди таҳлил қарор дода шуда, таъкид мегардад, ки хангоми истифодаи равиши ҳамгироӣ имкон дорад намунаҳо ва мисолҳо аз дигар соҳаҳои дониш ва аз дигар фанҳои таълимӣ васеъ истифода бурда шаванд.

Дар зербоби дуум – **“Ҳамгироии таълими забони англисӣ вобаста ба шароитҳои рушди ҷомеаи муосир”** – масъалаи боҳамалоқамандии забони англисӣ бо фанҳои дигари таълимӣ ва зарурати ин методи таълим дар шароити рушди ҷомеаи муосир ҳадафи таҳлили ҳамаҷонибаи муаллиф қарор гирифтааст. Қайд мегардад, ки масъалаи таълими ҳамгиро дар раванди таълиму тарбия дар шароити муосир нишон медиҳад, ки доир ба ҳадафҳо ва вазифаҳои ин методи таълим дар байни муаллифон андешаҳои мухталиф вучуд доранд. Вале, сарфи назар аз андешаю мавқеъҳои гуногун доир ба масъалаи мазкур, вазифаи асосии он мутобиқи ҳадафҳои таълимие, ки дар барномаҳо муқаррар гардидааст, татбиқи ташаккули шахсияти ҳамаҷониба рушдёфта, яъне шахсияти ҷавобгӯи талаботи ҷомеаи мутараққии муосир махсуб мешавад.

Азбаски вобаста ба шароитҳои кунунии рушди ҷомеа, ки асоси онро равобити фарҳангӣ ва муносибати байни халқиятҳою кишварҳо ташкил медиҳад, бояд масъалаи ҳамгироии таълими забони англисӣ, қабл аз ҳама, таҳлили масоили «кишваршиносӣ» ва «забоншиносӣ (лингвистӣ) – кишваршиносӣ» мавриди таваҷҷуҳи бештар қарор гирад.

Диссертант таъкид менамояд, ки мавҷудияти заминаи устувори фарҳангӣ боиси инкишофи малака ва қобилияти забоншиносӣ гардида, ҳамзамон ба шинос гардидани забонмӯз бо самтҳои гуногун ва сатҳи фарҳанги забони хориҷӣ мусоидат мекунад. Ин, бешубҳа, барои рафъи он мушкилоте, ки хонандагони ғайризабон хангоми тарҷумаи матнҳои шифохӣ ва хаттӣ дучор мегарданд, имконият фароҳам меорад. (С.41)

Зербоби сеюми боби мазкур таҳқиқи масъалаи **“Мавқеи дарсҳои забони англисӣ дар ташаккули зеҳнии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон”**-ро дар бар гирифта, муаллиф ба масъалаи нақши забони англисӣ дар рушди қобилияти зеҳнии хонандагон ва таъсири барномаҳо ва китобҳои дарсӣ дар ин раванд таваҷҷуҳ намуда, дар он ҳолати имрӯзаи таҳияву нашри барномаҳои таълимӣ ва китобҳои дарсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии ҷумҳурӣ мавриди таҳлил ва арзёбӣ қарор гирифтааст. Дар зербанди мазкур зикр карда мешавад, ки омӯзиши забонҳои хориҷӣ, хусусан, забони англисӣ чун яке аз забонҳои хеле сернуфузу маъруфиятёфтаи олам ҷиҳати амалӣ намудани ин ҳадафҳо нақши муҳим дорад.

Бояд зикр намуд, ки сифат ва самаранокии раванди таълими забони хориҷӣ (англисӣ) дар муассисаҳои таҳсилоти умумии таълимӣ ва таҳсилоти олӣ, ҳамчунин, нақши он дар ташаккули зеҳнии хонандагон аз сифати китобҳои дарсӣ ва барномаҳои таълимӣ оид ба забони хориҷӣ вобастагии ҷиддӣ дорад. Вобаста ба ин, муаллиф кӯшиш намудааст, ки дар қисмати мазкури диссертатсия ба ин масъала таваҷҷуҳи махсус зоҳир намояд. (С.57-59)

Дар боби дуюми диссертатсия – **“Ҷамъбасти корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ оид ба шароитҳои педагогии татбиқи ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ”** – диссертант масоили шароитҳо ва роҳу усулҳои самарабахши татбиқи ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, меъёри интиҳоби маводи таълимӣ ва ташкили корҳои мустақилонаи хонандагон бо назардошти ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ва натиҷагирӣ аз таҳлили корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ оид ба ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумиро мавриди таҳқиқ ва омӯзиш қарор додааст.

Зербоби якуми боби мазкур ба омӯзиш ва таҳлили **“Шароитҳо ва роҳу усулҳои самарабахши татбиқи ҳамгироии таълими забони англисӣ**

дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ” баҳшида шуда, муаллиф таъкид менамояд, ки зимни ворид гардидани тағйирот ба усул ва тарзи таълим, муносибати омӯзгорону хонандагон низ ба он тағйир ёфта, ин боиси афзудани ҳисси масъулияти онҳо мегардад. Ба андешаи диссертант, дар шароити муосир омӯзгори забони хориҷӣ вазифадор мегардад, ки бо мақсади то сатҳи зарурӣ бардоштани дараҷаи донишу малакаи худ, аз бар намудани технологияи муосир, роҳу равиши нави таълим кӯшиш ба харч дода, омилҳои номбурдари баҳри такмили сатҳи дониши хонандагон бо маҳорати махсус равона созад.

Таъкид мегардад, ки интихоби дуруст ва таҳияи маводи босифати таълимӣ дар раванди таълими забони хориҷӣ аҳамияти муҳим дорад. Дар бораи интихоби методикаи таълими забони хориҷӣ (англисӣ) дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ сухан ронда, бояд таъкид намуд, ки аввалан, интихоби методи ҳамгирои (интегратсияи) таълим мувофиқи мақсад мебошад; сониян, азхудкунии мавзӯи дарсӣ, ғанӣ гардидани фонди луғавӣ, рушди қобилияти коммуникативии хонандагон ҳангоми дарс ва иҷрои корҳои мустақилона амалӣ мешаванд.

Муаллиф бамаврид қайд менамояд, ки барои дастрасӣ ба ҳадафҳо ва вазифаҳои, ки ҳангоми таълими забони хориҷӣ ба мактаббачагон меистанд, дар баробари муҳити мусоиди таълимӣ, яъне таъмини комплексҳои зарурии таълимӣ – методӣ, ҳамчунин, воситаҳои техникӣ, ки дар раванди омӯзиш истифода мешаванд, бояд таъмин карда шаванд. Вақте ки сухан дар бораи воситаҳои техникӣ таълим меравад, бояд таъкид намуд, ки дар раванди таълим бе мавҷудияти утокҳои лингофонӣ ё истифодаи технологияи инноватсионӣ ноил шудан ба натиҷаҳои хуб имконнопазир хоҳад буд. (С.84)

Дар зербоби дуюм диссертант масъалаи **“Меъёри интихоби маводи таълимӣ ва ташкили корҳои мустақилонаи хонандагон бо назардошти ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ”**-ро мавриди таҳқиқ қарор додааст. Зикр мегардад, ки яке аз марҳилаҳои

муҳимтарини раванди таълим дар шароити муосир, ин ба таври фаъолияти мустақилона аз худ намудани дониш мебошад. Тавассути ташкили оқилонаи кори мустақилона барои хонандагон самараи фаъолияти маърифатии онҳо афзун мегардад. Зеро ки дар мактабҳои муосир шаклҳои мухталифи кори мустақилона ба таври васеъ роҳандозӣ шуда, муҳтавои асосии концепсияи дидактикаи ватанӣ ва яке аз омилҳои муҳими баланд бардоштани сифати дониши хонандагон маҳсуб мешаванд.

Ба андешаи муаллиф кори мустақилона - ин фаъолияти мақсаднок, ҳавасмандии ботинӣ ва сохтории ҳуди субъект зимни иҷрои амалҳои аз ҷониби ӯ анҷомдода ва танзимшуда маҳсуб шуда, сатҳи баланди худшиносӣ, рефлексивӣ, худтанзимкунӣ ва масъулияти шахсиро талаб намуда, ҳамчунин, дар раванди такмил ва худшиносии хонанда ба ӯ қаноатмандӣ медиҳад.

Воқеан ҳам, кори мустақилона таваҷҷуҳи ихтиёрии мактаббачаро доир ба зухуроти гуногун ба вучуд оварда, ҳамчун фаъолияти мустақилонаи таълимӣ имкон дорад дар шароити «ҳолигии иттилоотӣ» - талабот ба дониш, аз худ кардани чизи наву номаълуме, ки дар раванди таълим воситаҳои қонеъ гардонидани чунин талабот вучуд надоранд, ба вучуд ояд.

Зербоби сеюми боби дуюм ба таҳлили масъалаи **«Натиҷагирӣ аз таҳлили корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ оид ба ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ»** бахшида шуда, муаллиф таъкид менамояд, ки санҷиши натиҷаҳои методи таълими ҳамгирошуда зимни таълими забони хориҷӣ (англисӣ) ва ташаккули нутқи хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ имкон медиҳад, ки доир ба муассирияти он хулосагирӣ карда шавад. (С.125) Бо ин мақсад аз ҷониби муаллиф дар муассисаҳои таълимии №29, 48-и шаҳри Душанбе ва мактаби №49-и ноҳияи Рӯдакӣ санҷиши муассирияти методи таълими ҳамгироии забони хориҷӣ (англисӣ) ва ташаккули нутқи коммуникативӣ

дар хонандагони синфҳои 9 ва 11-ум машғулияти санҷишӣ гузаронида шуд. Ҷиҳати муайян намудани сатҳи омодагии хонандагон маҷмуи машқҳо таҳия гардида, ҳангоми гузаронидани корҳои санҷишӣ ба таври васеъ мавриди истифода қарор гирифтаанд. Илова бар ин, зимни гузаронидани санҷишҳо барои муайян намудани малакаи муоширатии хонандагон дар шакли диалог ва монолог матнҳои махсус таҳия гардиданд, ки натиҷаҳои он барои ошкор намудани ҳолати воқеии майлу рағбат ва омӯзиши забонҳои хориҷӣ дар муассисаҳои таълимӣ муфид ва арзишманд маҳсуб мешаванд.

Тавре ки аз шиносӣ бо натиҷаи тест – пурсиши мазкур бармеояд, дар хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумии кишвар шавқи ботинӣ ба омӯзиши забони хориҷӣ ба сабабҳои гуногун ба таври кифоя рушд наёфтааст. Омӯзиши масъала собит намуд, ки маҳз нокифоя будани соатҳои таълимӣ барои забонҳои хориҷӣ, машғулиятҳои зиёди хонандагон оид ба фанҳои соҳавӣ ва таваҷҷуҳи камтар ба таълими забони хориҷӣ, инчунин, набудани боварӣ ба имкониятҳои забонҳои хориҷӣ дар оянда боиси сатҳи пастӣ шавқу завқи хонандагон дар ин самт гардидаанд.

Зимни таҳқиқи масъала, бо мақсади баланд бардоштани рағбати хонандагон ба омӯзиши забони хориҷӣ ва дарки аҳамияти донишдони чанд забон дар ҷаҳони муосир, муаллиф ба хонандагон матнҳоеро пешниҳод намудааст, ки ба сатҳи фаҳмиши онҳо наздиктар буда, аз матнҳои пешниҳодшуда дастрас гардидани иттилооти зарурӣ имконпазир бошад. Иттилооти мазкур хонандагонро бо баъзе мафҳумҳои зарурӣ ошно намуда, захираи луғавии онҳоро бо лексикаи муосир ва истилоҳоти нав ғанӣ гардонидаст.

Тавассути таҳлили мазкур диссертант тавонистааст нишон диҳад, ки таълими забони хориҷӣ ба хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ бо истифодаи методи интегратсионии таълим ба сифати азхудкунии забон ва дониши донишҷӯён таъсири мусбат мерасонад, ҷаҳонбинии

онҳоро баланд мебардорад, онҳоро ба омӯзиши минбаъдаи чуқури забони хориҷӣ ва ҷустуҷӯи иттилооти нав ҷиҳати дар оянда интиҳоб намудани касби худ ҳавасманд месозад.

Натиҷаи таҳқиқоти гузаронидашуда тавассути диаграмма ва расмҳои инъикос, таҳлил ва арзёбӣ шудаанд.

Дар қисмати **хулоса** андешаҳои муаллиф доир ба роҳи василаҳои ҳалли мушкилоти мавҷудаи соҳа дар шакли тавсия ва пешниҳодот ҷамъбаст гардидаанд, ки аҳамияти илмӣ методологии кори мазкурро собит месозанд. Автореферат ва корҳои нашрии диссертант мазмунӣ асосӣ рисолаи диссертатсиониро инъикос менамоянд. Шиносоӣ бо рисолаи пешниҳодшуда нишон медиҳад, ки муаллиф дорои қобилият ва малакаи хуби таҳқиқотӣ ва истифодаи методҳои мухталифи таҳлилӣ мебошад. Кори диссертатсионӣ натиҷаи заҳматҳои шахсии муаллиф ва таҳқиқотҳои мустақилонаи ӯ мебошад.

Дар баробари мутобиқати кори диссертатсионӣ ба муқаррароти Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар рисола камбудии зерин ба назар мерасанд:

1. Дар кори диссертатсионӣ таҳлили санадҳои муҳими давлатӣ, ки бевосита ба рушд ва дастгирии таълими забонҳои хориҷӣ, аз ҷумла забони англисӣ бахшида шудаанд, камтар мушоҳида мешавад. Хуб мешуд, ки диссертант ба таҳлили сиёсати давлатӣ дар самти мазкур таваҷҷуҳи бештар зоҳир мекард.

2. Зимни таҳлили масъалаи дараҷаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ аслан бо овардани номи муаллифони гуногуни хориҷию ватанӣ самти мавзӯи таҳқиқшаванда иктифо намуда, аз овардани асарҳои онҳо худдорӣ намудааст. Ба андешаи мо хуб мешуд, ки зимни таҳлил барои рӯшантар гардидани вазъи мавзӯи таҳқиқшаванда баъзе асарҳои муаллифон низ нишон дода мешуд.

3. Зербанди сеюми боби дувуми рисола “Натиҷагирӣ аз таҳлили корҳои озмоишӣ-таҷрибавӣ оид ба ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ”, ки дар он ҷадвалу диаграммаву

ракамҳои зиёд оварда шудаанд, таҳлили натиҷагирӣро то андозае мураккаб ва душворфаҳм намудааст. Дар фаъолияти минбаъдаи унвонҷӯӣ, ки кори диссертатсионӣ шояд дар шакли монография нашр шавад, зербоби мазкур бояд сода ва барои хонанда фаҳмотар карда шавад.

4. Дар диссертатсия ва автореферати он баъзе хатогиҳои услубӣ ва имлоӣ ҷой доранд.

Эродҳое, ки оварда шудаанд, ҷузъӣ буда, ба арзиши диссертатсия таъсири ҷиддӣ надоранд.

Бояд зикр намуд, ки таҳқиқоти диссертатсионии мазкур бо дақиқӣ ва возеҳии мафҳумҳо, гузориши проблема, таҳлил ва роҳҳои ҳалли он, ҳадаф, вазифа, фарзия, аҳамияти назариявӣ амалӣ дорои арзиши баланди илмӣ методӣ мебошад.

Ҳамин тавр, диссертатсияи номзодии унвонҷӯ Қурбонова Фарангис Абдурахмоновна “Асосҳои педагогии ҳамгироии таълими забони англисӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, таҳқиқоти илмӣ анҷомёфта маҳсуб шуда, ба талаботи бандҳои 31-35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – «Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот» сазовор мебошад.

Тақриз ба талаботи банди 79-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021 таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Тақризи мазкур дар ҷаласаи васеи кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ суратҷаласаи №3 аз 07.06.2023 муҳокима ва тасдиқ шудааст.

Дар ҷаласаи кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ 12 нафар устодону омӯзгорон иштирок намуданд.

Натиҷаи овоздихӣ: "тарафдор" - 12 нафар, "бетараф" - нест, "муқобил" - нест. (Қарори ҷаласаи васеи кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ аз 07.06.2023, №3).

Эксперт, номзади илмҳои
педагогӣ, дотсент

Бобоева Махбуба Ҷурахоновна

Котиби ҷаласа:

Набиева Савлат Тилавқуловна

Мудири кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳии
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи
Рӯдакӣ, номзади илмҳои педагогӣ, дотсент

Назаров Ҳотам
Сарфарозович

Маълумот барои тамос: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Кӯлоб, кӯчаи С.Сафаров 16.

Тел: (83322) 235-06

Е-mail: info@kgu.tj

Имзоҳои М.Ҷ. Бобоева, С.Т. Набиева,
Ҳ.С. Назаровро
тасдиқ менамоям.

Сардори раёсати
кадрҳо ва КМ-и ДДК ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ:

Амиров Файзуллоҳоча Азизович